

Liburuak

KRITIKA

Urperatze handia.
Karlos Linazasoro.
Elkar. 75 orrialde. 9 euro.

Helduen literatura
Saioa Ruiz Gonzalez

Hurrengo geltokia...

“HIRU EGUN jitoan igaro ondoren, naufragoak uharte jendegabetu batera heldu ziren”. Itzulingururik gabeko sarrera zorrotz eta esanguratsu horren bitartez, abiatzen da Karlos Linazasororen azken lana. Zuzenean gertaeren mailan kokatzen gaituen *in media res* gisako hastapen hau, nahikoa izanen da irakurlea kolokan uzteko eta bere atenzioa bereganatzeko. Narratzailearen ahotsak, egoera baten planteamendurako funtsezko koordinadak laburki aurkeztu ondoren, kontakizuna bideratuko duen naufrago robinsoniar berezien arteko elkarrizketa amaigabe bati hasiera emango dio. Hemendik aurrera, narratzailearen interbentzio gehienak unitate kronologikoak markatzera mugatuko dira, gainera, espazioa beti berdina izanik, ipuin luzea izatetik urrundu eta antzerkiari gerturatzen zaion lan baten aurrean gaudela pentsatzera bultzatzen gaitu, egileak berak dioenez “taula baten gainean oso ondo funtzionatuko luke”.

Oporretan daudelarik, atso-agure jubilatu talde baten itsasontzia hondoratu egingo da. Hiru egun noraezean ibili ostean uharte jendegabetu batera iritsiko dira, eta bertatik ihes egin nahian talde antolakuntza planetan dabilzala, pertsonaien ezintasuna eta ezjakintasuna areagotuko duten galdera bidezko hausnarketetan murgilduko dira: Non gaude? Zer gara? Nondik gatoz? Zer da musu bat? Zer gara itsasoarentzat?...

Hala ere, edo-salbatzen-gara-edo-ez-gara-salbatzen (63. orrialdean) aukera besterik ez duen muturreko egoeran, linazasorotar liritekeen ironia zein umorea bezalako osagaiek lagunduta, galdera existentzialak planteatzeko eremu erabat surrealista topatzen dugu, ezin zelebreago diren pertsonaien eskutik sortua: sasimedi-ku txoriburu bat; filosofo burugabe bat; apaiz bat meza-liburu eta guzti; herren bat, zuria edo urdina den ez dakigun marrazo baten bazka izandakoa, minik ematen ez dion hanka bat falta duena; ehun eta hamasei urteko agure bat; Jason izandako baina bizi berrian Justino izeneko belomarezale txoro bat... eta abar. Hauen eta beste askoren arteko elkarrizketen abiapuntuak logikoa ematen duen arren, inkomunikazioa eta aldrebeskeria da nagusi, pertsonaia bakoitzak bere zoroa bizi baitu. Salbatuak nahi izatearen intentzioa, sekula aurrera eramaten ez den zerbait bilakatzen da, inoiz materializatzen ez den itxaronaldi absurdua bezala, Becketten *En attendant Godot* (1952) gogora ekartzearen. Becketten lanean, Godot izeneko izakiarenganako itxaronaldiak justifikatzen du beste bi gizakumeen existentzia. Hemen berriz, Linazasorok dioenez, “90 urtetik gora, 100 urtetik gora bizi eta gero, bizitzan zer leku duten galdetzen dute pertsonaiek”. ■

Neguko jai eta tradizioak bideo-liburuan

Euskomedia Fundazioak eta Eusko Ikaskuntzak argitaratu dute *Negua ospatuz* izeneko liburua. Obra honen bidez Euskal Herrian neguan izaten diren jaien eta tradizioen berri eman nahi izan dute Antxon Aguirre Sorondok eta Juan Aguirrek. Baina, egileek dioten moduan, ohitura horien deskribapen hutsa egitea ez litzateke orain arte dakigunetik harago helduko.

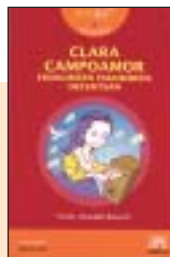

Negua ospatuz.
Antxon Aguirre / Juan Aguirre.
Euskomedia / Eusko Ikaskuntza.
129 orrialde.
35 euro.

Horregatik, liburua ez ezik, DVDa ere kaleratu dute, liburuaren azal barnean datorrena. Kalitate handiko irudiak jaso dituzte, eta horiek abiapuntu gisa hartuta, zenbait gako eskaini dituzte. Horri esker ulertuko dugu nola, noiz eta zergatik egiten diren zenbait neguko ospakizun. ■

Clara Campoamorri buruz, haurrentzat

Txertoa argialetxeak bederatzi eta hamabi urte bitarteko haurrentzat zuzenduriko *Nor da?* sailean argitaratu du Clara Campoamorri buruzko liburu hau. Victor Vilardell Balaschek izkiriatura, Martin Ansok euskaratua, Campoamorren bizitza kontatzen du Anek bere ikaskideekin Madrileran egiten duen bidaiaren bitartez. Hara istean ezagutuko du protagonistak nor izan zen Campoamor: Margarita Nelken eta Victoria Kentekin batera, Espainiako Errepublikako Parlamenturako hautatu zuten lehen emakumea izan zen. Garaiko gorabehera guztietan egon zen, atzerrira joan behar izan zuen eta Suitzan hil zen 84 urterekin. Liburua ilustrazioz jantzita dator, baita edukiekin buruzko ariketaz ere. ■

Clara Campoamor, emakumeen eskubideen defentsan.
Victor Vilardell Balasch.
Txertoa.
123 orrialde. 9,95 euro.